

สรุปผลการประชุมภาคีป่าไม้แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๔
(The 14th Session of the United Nations Forum on Forests: UNFF 14)
ระหว่างวันที่ ๖-๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒
ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

๑. ความเป็นมาของการประชุมภาคีป่าไม้แห่งสหประชาชาติ
(United Nations Forum on Forests: UNFF)

UNFF ได้รับการจัดตั้งขึ้นภายหลังการประชุมหารือด้านนโยบายป่าไม้โดย The Intergovernmental Panel on Forests และ The Intergovernmental Forum on Forests ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่ง The UN Economic and Social Council (ECOSOC) เสนอให้จัดตั้งหน่วยงานระหว่างประเทศเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป่าไม้ (The International Arrangement on Forests: IAF) นำมาซึ่งการจัดตั้ง UNFF ขึ้นเป็นหน่วยสนับสนุนของ ECOSOC โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการจัดการ การอนุรักษ์ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้เกิดขึ้นแก่ป่าไม้ทุกประเภท ทั้งนี้ หน้าที่หลักของ UNFF ได้แก่ การสนับสนุนการดำเนินการตามข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้และส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันบนฐานของการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (Sustainable Forest Management: SFM) การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) การเตรียมการด้านการพัฒนานโยบายและการหารือระหว่างรัฐบาล (Government) องค์กรระหว่างประเทศ (International Organization) และกลุ่มผู้แทนหลัก (Major Group) ตลอดจนการนำเสนอประเด็นปัญหา ทั้งในระดับพื้นที่ ภาวรวม ความเข้มข้น และเชิงบูรณาการ การสร้างความร่วมมือเชิงนโยบายและการประสานความร่วมมือระดับโครงการที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในรูปแบบการติดตามตรวจสอบ การประเมินผล และการรายงานความก้าวหน้า ตลอดจนการสร้างเสริมความเข้มแข็งในข้อตกลงทางการเมือง เพื่อการจัดการ การอนุรักษ์ และการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ในทุกประเภทของป่า

๒. การประชุมภาคีป่าไม้แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๔ (UNFF14)

๒.๑ การประชุม UNFF14 ในครั้งนี้ เป็นเวทีสำหรับการประชุมหารือในด้านเทคนิคสำหรับผู้แทนระดับบริหารหรือผู้แทนที่รับผิดชอบด้านป่าไม้ของประเทศสมาชิก และองค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ จำนวนเข้าประมาณ ๓๐๐ คน เข้าร่วมการประชุมเพื่อพิจารณาหารือด้านเทคนิควิชาการ และแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์ในการด้านป่าไม้ตามแผนยุทธศาสตร์ ๑๕ ปี ขององค์การสหประชาชาติ ๒๕๖๐-๒๕๗๓ (United Nations Strategic Plan for Forest 2017-2030-UNSPF) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยเน้นที่การติดตาม ประเมินผล การสื่อสารระหว่างองค์กร และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลลัพธ์ของการดำเนินการ นอกจากนี้ ยังได้มีการหารือถึงความก้าวหน้าในการดำเนินการตามสาระสำคัญที่ได้กำหนดให้เป็นเป้าหมายหลักของวันป่าไม้โลก (International Day of Forests) ประจำปี 2562 คือ “ป่าไม้และการศึกษาเรียนรู้” (Forest and Education) ทั้งนี้ ผลการประชุมหารือ จะได้นำไปรายงานต่อที่ประชุม High-Level Political Forum on Sustainable Development (HLPF) ต่อไป สำหรับการประชุม UNFF14 ถือว่าเป็นการประชุมใหญ่ประจำปี มีระยะเวลาการประชุมห้าวันทำการ และกำหนดให้การประชุมที่ลงท้ายด้วยเลขคู่จะเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการตัดสินใจโดยผู้บริหารระดับสูงของประเทศสมาชิก (High Level) ในขณะที่การประชุมที่ลงท้ายด้วยเลขคี่ จะพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการและเทคนิควิชาการต่างๆ

ในที่ประชุม UNFF14 นี้ ประเทศสมาชิกจะมีการกล่าวถ้อยแถลงต่อที่ประชุมโดยสมัครใจ เพื่อรายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ ๑๕ ปี การรายงานความก้าวหน้าในการพัฒนาตัวชี้วัดด้านการป่าไม้ของโลก การหารือเกี่ยวกับแนวทาง Global Forest Financing Facilitation Network และความร่วมมือด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้

๒.๒ ผู้เข้าร่วมการประชุมภาคีป่าไม้แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๔ (UNFF14) มีดังนี้

๒.๒.๑ ผู้แทนประเทศสมาชิก (Member States)

๒.๒.๒ ตัวแทนองค์กรระหว่างประเทศ (International Organizations)

๒.๒.๓ สมาชิกองค์การความร่วมมือด้านการป่าไม้ (The Collaborative Partnership on Forests: CPF)

๒.๒.๔ ตัวแทนกลุ่มหลัก (Major Group) เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรี กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น

๒.๓ ในระหว่างการประชุมภาคีป่าไม้แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๔ (UNFF14) มีการจัดเวทีอภิปรายทางด้านเทคนิควิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของป่าไม้โลก (Global Forest Goal-GFGs) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) จำนวน ๑๑ เวทีย่อย โดยแบ่งออกเป็น ๓ เวทีหลัก ดังนี้

๒.๓.๑ ป่าไม้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG13 (Climate change) และ SDG17 (Partnership) รวมไปถึงความเชื่อมโยงกับข้อตกลงปารีส (Paris Agreement)

๒.๓.๒ ป่าไม้กับการพัฒนา การจ้างงาน และการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG8 (Decent work and economic growth) และ SDG17 (Partnership)

๒.๓.๓ ป่าไม้กับสันติสุขในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ และโอกาสทางการศึกษาในทุกกระดับ ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG4 (Quality education), SDG10 (Reduce inequalities), SDG16 (Peace, justice, and strong institutions) และ SDG17 (Partnership)

๒.๔ กรมป่าไม้ ในฐานะหน่วยงานกลางการประชุม UNFF สมัยที่ ๑๔ ได้ดำเนินการเสนอแต่งตั้งองค์ประกอบคณะผู้แทนไทย ในการเดินทางเข้าร่วมประชุมภาคีป่าไม้แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๔ (UNFF14) ระหว่างวันที่ ๖ – ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบคณะผู้แทนไทยที่เข้าร่วมการประชุมฯ มีดังนี้ (๑) นายพงษ์บุญย์ ปองทอง รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) นายประเสริฐ สอนสถาพรกุล ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (๓) นายปัญญา สุขสมกิจ นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (๔) นายทวนวงศ์ แสงเทียน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการทรัพยากรทางชายฝั่งและป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๕) นางพุลศรี วันธงไชย นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๖) นางสาวดิษย์อร อทธีรียสุนทร นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๗) นายปรีชา องค์ประเสริฐ นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ กรมป่าไม้ และ (๘) นายมนตรี อินต๊ะเสน นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ กรมป่าไม้ (๙) นางวิสุตรา อินทองแก้ว นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กรมป่าไม้

๓. ประเด็นหลัก (Priority) ของการประชุม UNFF14

๓.๑ การประชุม United Nations Forum on Forests สมัยที่ 14 ได้มีพิธีเปิดการประชุมเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยในภาคเช้า มีการเลือกประธานของการประชุม คือ Mr. Boris Greguska จากประเทศสโลวาเกีย Mr. Javad Momeni จากประเทศอิหร่านเป็นรองประธาน หลังจากพิธีเปิดการประชุมแล้ว ประธานการประชุมได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประชุมในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน คือ

๓.๑.๑ เพื่อนำผลการประชุมและหารือด้านเทคนิคจากการประชุมในครั้งนี้ ส่งผ่านไปยังการประชุม UNFF 15 ในครั้งต่อไป

๓.๑.๒ เพื่อนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากการประชุมครั้งนี้ เข้าสู่ที่ประชุม High-Level Political Forum on Sustainable Development (HLPF) ต่อไป

๓.๑.๓ เพื่อนำข้อมูลจาก UN Department of Economic and Social Affairs (UN DESA) ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปองค์กร นำเสนอให้ที่ประชุมได้รับทราบ

๓.๑.๔ เพื่อนำข้อเสนอแนะจากประเทศสมาชิกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ UNSPF ส่งผ่านไปสู่การประชุม UNFF 15 ในครั้งต่อไป

นอกจากนี้ ประธานของการประชุมยังได้นำข้อเสนอมติและความเห็นในประเด็นต่าง ๆ จากการประชุมในครั้งนี้ที่มีประโยชน์ จะถูกนำไปหารือในที่ประชุม UNFF 15 ในครั้งต่อไป

๓.๒ ที่ประชุมได้รับทราบการปฏิรูปองค์กรของ UN Department of Economic and Social Affairs (UN DESA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการต้องการให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะประสิทธิภาพของบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ และการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของ UNSPF โดยเฉพาะการจัดสรรบุคลากรที่เหมาะสมลงสู่ตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งผู้อำนวยการที่ยังคงว่างอยู่ เป็นต้น ทั้งนี้ การปฏิรูปองค์กรดังกล่าว จะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรโดยภาพรวม โดยเฉพาะการทำงานของ UNFF Secretariat ที่อยู่ภายใต้องค์กรนี้

๓.๓ ในประเด็นการดำเนินการตามกรอบ UNSPF เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นั้น ที่ประชุมส่วนใหญ่เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องลงมือปฏิบัติอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการสนับสนุนเงินทุนจากประเทศพัฒนาแล้วเพื่อกระตุ้นให้เกิดการฟื้นฟูป่าและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อย่างจริงจังในประเทศกำลังพัฒนา โดยสอดคล้องกับเป้าหมายที่ ๔ (SDG4-Mobilize financial resource) นอกจากนี้ หันส่วนความร่วมมือด้านการป่าไม้ (Collaborative Partnership on Forests-CPF) ควรจะต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อน UNSPF อย่างจริงจัง โดยเฉพาะการสนับสนุนผ่านกลไก REDD+ และ Bonn Challenge เพื่อการฟื้นฟูป่าไม้ที่เสื่อมโทรม รวมถึงการเชื่อมโยงกับภาคีอนุสัญญาอื่น ๆ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ซึ่งจะช่วยดูดซับคาร์บอนได้มากถึง 2.5-3 พันล้านตัน หากสามารถเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ได้เป็นไปตามเป้าหมายในปี ๒๕๗๓ ทั้งนี้ การจัดตั้งเครือข่ายการดำเนินการทางการเงินระดับโลกด้านป่าไม้ (Global Forest Financing Facilitation Network-GFFFN) ขึ้นมา จึงเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนทางการเงินให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ ซึ่งประเด็นนี้ ประเทศไทยได้แสดงการสนับสนุนต่อที่ประชุมในการที่จะผลักดันเป้าหมายดังกล่าว ผ่านนโยบายการป่าไม้แห่งชาติ ซึ่งจะสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นด้วย

๓.๔ ประเทศสมาชิกต่าง ๆ ได้กล่าวถ้อยแถลงความร่วมมือโดยสมัครใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแผนยุทธศาสตร์ด้านการป่าไม้ขององค์การสหประชาชาติ (Volunteer Nations Contributions on United Nations Strategic Plan for Forests for 2017 – 2030-UNSPF) อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) โดยสมาชิกส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามกรอบ UNSPF ดังเช่น การวางแผนโครงการปลูกป่าระยะยาวเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อีก ๒๑,๐๐๐ เฮกตาร์ในกานา ความตั้งใจที่จะลดพื้นที่ป่าไม้เสื่อมโทรมจากการทำลายป่าไม้จาก ๐.๙๒ ล้านเฮกตาร์

ให้เหลือเพียง ๐.๔๕ เฮกตาร์ในปี ๒๕๗๓ ของอินโดนีเซีย การสนับสนุนเงินทุน ๕ ล้านดอลลาร์ไปยัง CPF ของเยอรมนี และการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อีก ๘% ในปี ๒๕๗๓ ซึ่งจะทำให้คอสตาริกามีพื้นที่ป่าไม้ ๗๐% ของพื้นที่ประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้จะได้นำผลการหารือในครั้งนี้ เข้าร่วมหารือในการประชุม High-Level Political Forum on Sustainable Development (HLPF) ในลำดับต่อไป

๓.๕ การจัดอภิปรายทางด้านเทคนิควิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของป่าไม้โลก (Global Forest Goal-GFGs) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) จำนวน ๓ เวที ซึ่งจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการดำเนินกิจกรรมตามกรอบ UNSPF รวมถึงปัจจัยและทรัพยากรที่ต้องการและจำเป็นต่อการดำเนินการ ดังนี้

๓.๕.๑ ป่าไม้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG13 (Climate change) และ SDG17 (Partnership) รวมไปถึงความเชื่อมโยงกับข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) ซึ่งผลจากการอภิปรายในเวทีนี้ ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การลดการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ของโลก ควรดำเนินการผ่านกลไก REDD+ การปรับปรุงกระบวนการผลิตในภาคเกษตรกรรมที่ช่วยลดแรงกดดันต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน การปลูกฟื้นฟูป่าไม้เพิ่มเติม การพัฒนาแผนการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากไม้ และการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาพลังงานทางเลือก และวัสดุทดแทนไม้ โดยสามารถดำเนินการควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

สำหรับในประเด็นนี้ สามชิกหลายประเทศได้ให้การสนับสนุนแนวความคิดในการกำหนดบทบาทของภาคการป่าไม้ในการช่วยลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยอินเดียรายงานว่าได้ดำเนินการปลูกป่าไปแล้วมากกว่า ๘.๓ ล้านเฮกตาร์เพื่อช่วยลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ หลายประเทศยังได้เสนอให้มีการกำหนดและบรรจุแผนการและมาตรการโดยใช้กระบวนการ Mitigation และ Adaptation เพื่อให้สามารถช่วยลดและบรรเทาปัญหานี้ได้อย่างจริงจัง

๓.๕.๒ ป่าไม้กับการพัฒนา การจ้างงาน และการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG8 (Decent work and economic growth) และ SDG17 (Partnership) ซึ่งภาคการป่าไม้ถือเป็นภาคส่วนที่สำคัญในการสร้างงานให้กับประชากรของโลก อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาความยากจน ทั้งนี้ ข้อเสนอที่ได้จากเวทีการอภิปรายจะเน้นในเรื่องของการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการผลิต การเข้าถึงทรัพยากรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกัน ก็สามารถลดปัญหาความยากจนได้อีกด้วย

๓.๕.๓ ป่าไม้กับสันติสุขในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ และโอกาสทางการศึกษาในทุกกระดับ ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างป่าไม้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG4 (Quality education), SDG10 (Reduce inequalities), SDG16 (Peace, justice, and strong institutions) และ SDG17 (Partnership) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของวันป่าไม้โลก (International Day of Forests) ประจำปี ๒๕๖๒ คือ “ป่าไม้และการศึกษาเรียนรู้” (Forest and Education) ทั้งนี้ เวทีการอภิปรายได้ให้ทัศนะว่า การเชื่อมโยงประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้เข้ากับเป้าหมายตาม SDGs และ GFGs มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค กลุ่มชาติพันธุ์ หรือชุมชนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน รวมถึงการกำหนดสิทธิอันชอบธรรมในการเข้าถึงและครอบครองทรัพยากรและปัจจัยการผลิตโดยการให้ความเคารพต่อสิทธิอันชอบธรรมตามชนบและจารีต การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมกันทางเพศสภาพ

การนำเสนอแนวทางปฏิบัติที่ดี เป็นตัวอย่างที่สามารถสร้างภาพได้อย่างแจ่มชัดในประเด็นนี้ ดังเช่นคอสตาริกาให้การสนับสนุนด้านเงินกองทุนแก่เจ้าของที่ดินรายย่อยในการเข้าร่วมโครงการทางด้านป่าไม้ ในขณะที่ฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับภาคสังคมที่เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นในการเรียนรู้ด้านป่าไม้ ในขณะที่สหรัฐอเมริกากล่าวถึงจำนวนผู้คนในเขตเมืองที่เดินทางไปศึกษาเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ป่าไม้เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งประเด็นเหล่านี้ ได้รับการสนับสนุนให้นำเข้าสู่กรอบการพิจารณาใน UNFF 15 ต่อไป

๓.๖ บทบาทของภาคเอกชนในการสนับสนุนการดำเนินการตามกรอบ UNSPF ได้ถูกนำมาหารือในการประชุมครั้งนี้เป็นครั้งแรก โดยเฉพาะภาคการลงทุนที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ตัวอย่างเช่น การลงทุนในการปลูกสร้างสวนป่าของประเทศบราซิล คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ ของ GDP เลยทีเดียว ในขณะที่ไนจีเรียให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบมาตรฐานและการรับรองไม้จากเกษตรกรและนักลงทุนรายย่อย อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกหลายประเทศได้สะท้อนถึงปัญหอันเกิดจากนโยบายการลงทุนที่ไม่ชัดเจน ประกอบกับการลงทุนในภาคการป่าไม้ต้องอาศัยระยะเวลาค่อนข้างยาวนาน ทำให้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจสำหรับนักลงทุน ซึ่งข้อเสนอแนะในประเด็นเหล่านี้ก็คือ ควรส่งเสริมให้องค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาช่วยเหลือในการขับเคลื่อนและเป็นองค์กรกลาง (Third party) ในการออกไปรับรองประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานผ่านกองทุน GFFFN ด้วย

๓.๗ มาตรการในการเผยแพร่ สื่อสาร และประชาสัมพันธ์ UNSPF ให้เป็นที่รับรู้กันในวงกว้าง ทั้งนี้ ที่ประชุมได้เสนอให้มีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารที่เข้าใจง่ายและกระชับ รวมถึงการพัฒนาระบบการสื่อสารที่สามารถสร้างกระบวนการรับรู้ในระดับชุมชนที่เรียกว่า (Participatory Development Communication-PDC) โดยส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม UNSPF ผ่านช่องทางการสื่อสารที่พัฒนาอย่างเหมาะสมสำหรับใช้งานในระดับชุมชน แล้วขยายตัวออกเป็นเครือข่ายการสื่อสารในระดับเครือข่ายชุมชนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือในการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น ภาพศิลปะ หรือเครือข่ายสื่อสังคม (Social media) โดยเนื้อหาที่จะทำการสื่อสารออกไปจะมีความหลากหลาย เช่น การกระตุ้นเตือนให้ระลึกถึงวันที่โลกปราศจากป่าไม้ การปฏิบัติที่ดี (Best practice) ที่ดำเนินการโดยชุมชนท้องถิ่นและชาติพันธุ์ เป็นต้น ทั้งนี้ การนำเสนอควรจะมีเนื้อหาสั้น กระชับ และมีภาพประกอบที่เข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ ยังเน้นย้ำถึงการให้ความสำคัญต่อการเฉลิมฉลองวันป่าไม้โลก (International Day of Forests) ในวันที่ ๒๑ มีนาคมของทุกปี เป็นวันเผยแพร่กิจกรรมหลักทางด้านการป่าไม้ของประเทศสมาชิก

๓.๘ การตรวจติดตาม ประเมินผล และการรายงานผลตามแผนยุทธศาสตร์ UNSPF ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของ FAO ในการกำหนดกรอบชุดตัวชี้วัดหลักในการตรวจติดตามประเมินผลระดับโลก (Global Core Set of Indicators-GCS) โดยใช้ตัวชี้วัดตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายการป่าไม้ระดับโลก (Global Forest Goals-GFG) ได้แก่ GFG 2.1 การจัดการความยากจนในหมู่ประชาชนที่ตั้งพึ่งพิงทรัพยากรจากป่า, GFG 2.3 การเพิ่มขีดความสามารถในการยังประโยชน์ของป่าต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม, GFG 4.1 การขับเคลื่อนการสนับสนุนด้านการเงินต่อการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน, และ GFG 4.2 การเพิ่มขีดความสามารถในการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการป่าไม้

สำหรับความเห็นของประเทศสมาชิกส่วนใหญ่เกี่ยวกับมาตรการตรวจติดตาม ประเมินผล และรายงานคือ ต้องการความช่วยเหลือจาก UNFF Secretariat ในการจัดฝึกอบรมให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ เพื่อให้สามารถจัดทำรายงานได้อย่างถูกต้อง รวมถึงมีการพัฒนาตัวชี้วัด (Indicator) เพื่อใช้เป็น

มาตรฐานอ้างอิงสำหรับการรายงาน ฉบับนี้ และควรมีการนิยามคำจำกัดความที่ชัดเจนของคำว่า “protected area” และ “degraded forest” เป็นต้น

๓.๙ ในด้านมาตรการดำเนินการ (Mean of Implementation-MOI) UNFF Secretariat ได้รายงานว่ นับตั้งแต่การประชุม UNFF 13 เป็นต้นมา ได้มีการสนับสนุนเงินจำนวน 825 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เข้าไปยังกองทุนด้านป่าไม้โดยผ่านกองทุนสิ่งแวดล้อมโลกรอบที่ 6 (GEF-6) ทั้งนี้ ในรอบ GEF-7 ที่จะมาถึงนี้ จะมุ่งเน้นการสนับสนุนเงินทุนในด้านความมั่นคงทางด้านอาหาร การจัดการที่ดินป่าไม้ การฟื้นฟูป่า และการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

สำหรับเงินกองทุนผ่านเครือข่ายกองทุนป่าไม้โลก (Global Forest Financing Facility Network-GFFFN) ความคืบหน้าในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MoU) ระหว่าง UNFF Secretariat กับรัฐบาลจีนในฐานะเจ้าภาพและผู้สนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและดำเนินการของสำนักงานเลขานุการ GFFFN ณ กรุงปักกิ่ง ทั้งนี้ ขอบเขตการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบจะมีการจัดแบ่งกันอย่างชัดเจน โดยที่ UNFF Secretariat ณ กรุงนิวยอร์ก จะมีอำนาจในการลงนามในเอกสารต่าง ๆ ในขณะที่ GFFFN Secretariat ณ กรุงปักกิ่ง จะมีหน้าที่ดำเนินการเฉพาะในด้านธุรการเท่านั้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการจัดสรรเงินทุนสนับสนุนในอนาคต ซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ภายในสิ้นปี ๒๕๖๓ นี้

ในด้านการสนับสนุนทางการเงินของประเทศผู้บริจาครายใหญ่เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ UNSPF ภายใต้การดำเนินงานของ UNFF Secretariat ในรูปแบบการจัดประชุมที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดการประชุมและฝึกอบรม และการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ นั้นประกอบด้วยผู้บริจาคตังนี้

- ปี ๒๕๖๑ ได้รับการบริจาคจากประเทศจีน รัสเซีย เกาหลีใต้ ฟินแลนด์ และสหรัฐอเมริกา เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๖๘๕,๑๓๓ เหรียญสหรัฐ โดยประเทศจีนให้การสนับสนุนในรูปแบบ In-kind ด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ของจีนเข้าไปทำงานด้านการประสานงานกับ UNFF Secretariat
- ปี ๒๕๖๒ ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากสวิตเซอร์แลนด์เป็นจำนวน ๔๐๓,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ จากออสเตรเลีย ๕๔,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ และจากเกาหลีใต้ ๒๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ ในขณะที่รัฐบาลเยอรมนีอยู่ในระหว่างการเจรจากับ UNFF Secretariat ในการบริจาคให้ทั้งสิ้น ๙๐๙,๖๕๐ เหรียญสหรัฐ

๓.๑๐ ที่ประชุมได้ลงมติรับรองรายงานการประชุม UNFF14 รวมถึงวาระการประชุมสำหรับ UNFF 15 ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการประชุม UNFF14 นี้ จะถูกนำเข้าไปพิจารณาในการประชุม High-Level Political Forum on Sustainable Development (HLPF) ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ในวันที่ ๙-๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ต่อไป

๓.๑๑ กำหนดการประชุมในครั้งต่อไป คือ UNFF15 จะกำหนดให้มีการประชุมในระหว่างวันที่ ๔-๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ ที่ทำการสำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งการประชุมดังกล่าว เพื่อพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการตัดสินใจภายใต้ภารกิจของ UNFF

๔. การหารือในรูปแบบทวิภาคี (Bilateral) กับผู้แทนขององค์กรต่างๆ

ในระหว่างการประชุม UNFF14 คณะผู้แทนไทย ได้มีโอกาสหารือในรูปแบบทวิภาคี (Bilateral) กับ Mr. Peter Gondo จาก UNFF Secretariat ในประเด็นเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาคการป่าไม้ของประเทศไทยและUNFF เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประเทศไทยในการเข้าถึงกองทุน GFFFN เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแผนปฏิบัติการแห่งชาติ (National Action Plan) ภายใต้กรอบ UNSPF ต่อไป

๕. ข้อเสนอ

๕.๑ ผลสรุปการประชุม UNFF14 เป็นการพิจารณาผลการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การสหประชาชาติด้านป่าไม้ ในระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๗๓ และเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการดำเนินการเพื่อการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (SFM) ในระดับโลก ซึ่งสาระสำคัญของการประชุมเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวของประเทศสมาชิก ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเชิงโครงสร้างองค์ของ UNFF Secretariat และกลไกทางการเงิน เพื่อวางรากฐานที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนให้การดำเนินการด้านป่าไม้บรรลุเจตนารมณ์ทั้งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

๕.๒ กรมป่าไม้ ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของประเด็นที่ได้จากการประชุม UNFF13 ข้างต้นแล้วขอเรียนว่า UNFF เป็นเวทีหารือเชิงนโยบายเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและแนวทางการดำเนินงาน SFM มีกรอบการดำเนินงานที่กว้าง เน้นการดำเนินการโดยสมัครใจ ทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปอย่างแข็งแกร่งและขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดศักยภาพด้านเงินทุนในการสร้างแรงจูงใจขับเคลื่อนและผลักดัน จึงได้มีการกำหนดข้อเรียกร้องให้มีการประสานและสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านป่าไม้เพื่อบรรลุเป้าหมาย ตามกรอบยุทธศาสตร์ UNSPF ซึ่งจะต้องได้รับการขับเคลื่อนทั้งองค์ภาพในทุกระดับ / มิติ / ภาคส่วน ถึงแม้ว่า UNFF Secretariat จะพยายามดำเนินการแก้ไขโดยการจัดตั้งกองทุน GFFFN ขึ้นมา แต่ยังคงใช้เวลาอีกระยะหนึ่งเพื่อให้สมาชิกสามารถเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการในการเข้าถึงกองทุนดังกล่าว

๕.๓ การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ UNSPF สำหรับประเทศไทย เป็นบทบาทและหน้าที่ที่กรมป่าไม้ มีการดำเนินการเป็นภารกิจหลักอยู่แล้ว โดยในประเด็นการบูรณาการภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้นั้น กรมป่าไม้ ในฐานะหน่วยประสานงานกลางของประเทศ (National Focal Point) ในการประชุมภาคป่าไม้แห่งสหประชาชาติ (The United Nations Forum on Forests: UNFF) จึงมีพันธกิจต่อการประชุม UNFF ดังนั้น กรมป่าไม้จึงได้เสนอกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ขององค์การสหประชาชาติด้านป่าไม้ ในระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๗๓ โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานคณะกรรมการ ซึ่งได้มีคำสั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ๑๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะกรรมการชุดดังกล่าว ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนและกระบวนการบูรณาการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านป่าไม้ ที่มีการดำเนินงานกระจายอยู่ในส่วนราชการและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการป่าไม้และสิ่งแวดล้อมหลายหน่วยงานเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ ยังได้เตรียมการเพื่อเชื่อมโยงแผนงานของ UNSPF เข้ากับนโยบายการป่าไม้แห่งชาติในอนาคต ทั้งนี้ กรมป่าไม้ได้ดำเนินการจัดการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และมีการกำหนดจะจัดการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ ในเดือนกันยายน ๒๕๖๒ นี้ เพื่อพิจารณาร่าง Voluntary report ที่จะนำเสนอต่อ UNFF Secretariat ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒

๕.๕ การประสานความร่วมมือในลักษณะทวิภาคีกับรัฐบาลหรือองค์กรระหว่างประเทศ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือผลักดันให้การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

๖. ข้อเสนอเพื่อเตรียมการรองรับมาตรการในอนาคต

บทสรุปในการประชุม UNFF14 มีประเด็นที่กรมป่าไม้ จะต้องเตรียมความพร้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางระดับชาติ (UNFF National Focal Point) ดังนี้

๖.๑ การรายงาน National Voluntary Reports โดยการจัดทำระบบติดตามตรวจสอบและประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินการตามกรอบ ที่ UNFF Secretariat กำหนด ควรมีการเตรียมการและขับเคลื่อนในรูปแบบของคณะทำงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงบูรณาการและถูกต้องแม่นยำ ทั้งนี้ กำหนดการนำเสนอ NVR ไปยัง UNFF Secretariat จะต้องดำเนินการภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ที่จะถึงนี้ ดังนั้น การประชุมคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการฯ ชุดดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการเพื่อเตรียมการด้านข้อมูลต่าง ๆ

๖.๒ การจัดทำแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ขององค์การสหประชาชาติด้านป่าไม้ ในระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๗๓ เพื่อเป็นกรอบแผนงานที่มีความกลมกลืนและเป็นแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจด้านการป่าไม้และสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็น โดยแต่ละหน่วยงานควรจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องและรองรับต่อการกิจของแต่ละหน่วยงานข้างต้น ทั้งนี้ แผนกลยุทธ์ดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายการป่าไม้แห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงแผนพัฒนาและนโยบายของชาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖.๓ กรมป่าไม้ควรให้ความสำคัญต่อการเฉลิมฉลองวันป่าไม้โลก (International Day of Forests) ในวันที่ ๒๑ มีนาคมของทุกปี เป็นวันเผยแพร่กิจกรรมหลักทางด้านการป่าไม้ของประเทศ และเชิญชวนให้หน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในวันดังกล่าว ซึ่งผลการดำเนินงานจะได้ถูกจัดส่งไปยัง UNFF Secretariat เพื่อทำการเผยแพร่ต่อไป

๖.๔ ประเด็นการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ GFFFN เพื่อใช้ในการขับเคลื่อน UNSPFข้อสังเกตในการพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนดังกล่าวของภาคการป่าไม้ไทยดังกล่าวนั้น การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่นการจัดการที่ดินป่าไม้ (Forest Land Tenure) และธรรมาภิบาล จะเป็นประเด็นที่ GFFFN ให้ความสำคัญ และจะเป็นหลักประกันในการที่จะได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนดังกล่าว

ส่วนความร่วมมือด้านการป่าไม้ระหว่างประเทศ

สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้

กรกฎาคม ๒๕๖๒